

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

III. évfolyam, 6. szám, 2001. június. Ára szabadeladásban: 3000 lej, megrendelőknek 2750 lej

Hol keressem az igazságot?

A Lövetei Kiáltó májusi számában két írást olvastam, mely a második oldalon volt egymás mellett. Gál János ír a Baráti Missziós Szolgálatról és Mihály János tanár úr a pünkösdi búcsúról. Ez készítetett arra, hogy nyilatkozzam a nevezett cikkekről.

Aki türelmesen elolvassa a két cikket, rádöbben arra, hogy a demokrácia szabadsága hová is vezetett. Lehet nyugodtan írni a vallás - katolikus vallás - értéke mellett (Jeles napjaink) és ellene (A Baráti Missziós Szolgálat).
(folytatás a 2. oldalon)

Falutalálkozó 2001

A II. Lövetei Falutalálkozó felől kérdezősködtem nem másoknál, mint a rendezvény fő szervezőinél, vagyis Balázs István polgármesternél és Lázár Zoltán alpolgármesternél.

Mikorra van kitűzve a Falutalálkozó időpontja?

Augusztus 11-12-ére van lerögzítve az időpont. Hogy miért pont ekkor, arról csak annyit, hogy ez előtt öt évvel, az első ilyen lövetei rendezvényen született egy döntés, miszerint ötvenként szükség van falutalálkozóra. És még hogyha augusztus 20. előtt szerveződik, akkor a Millennium jegybe is belesik.

Mi lesz a csúcspontja ennek a találkozásnak?

Annak ellenére, hogy a programok palettája elég színes, minden bizonnyal a Millenniumi Emlékmű felavatása lesz a csúcspont, amely sajnos még nem készült el, de remélhetőleg akkorra sikerül befejezni.

Mi az, ami akadályozza az emlékmű elkészítését?

A vállalkozók hiánya. Annak ellenére, hogy már rég meg van hirdetve újságokban is, csak a napokban érkezett árajánlat a munkálatra.

(folytatás a 4. oldalon)

Kistérségi stratégiabemutató írásunk a 7. oldalon

Kommunista jellegű mozgalmak, események Lövétén (visszaemlékezések)

Meg vagyok győződve, hogy még élnek Lövétén olyan idős emberek (asszonyok), akik az alább következő visszaemlékezéseimet (ismereteimet) részletesebb, pontosabb időpontokkal, adatokkal ki tudják egészíteni és igazolni, amiért én előre is hálás vagyok.

Lövete lakói az első világháború előtt és a két világháború közti időszakban főleg földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak, tengették életüket. Ez nem jelenti azt, hogy nem voltak más foglalkozású emberek is. Például 1900-ban huszonnégy családetartó férfi vallotta magát bányásznak. Persze még volt egy pár Szentkeresztbányán dolgozó munkás, favágó, szénégető stb. család. Ezen utóbbiak is a szentkeresztbányai vasüzemnek dolgoztak többé-kevésbé állandó jelleggel, és keresetükkel a földet művelő családtagok jövedelmét egészítették ki. Ennek a helyzetnek megfelelően a szocialista és kommunista eszmék is később jelentek meg a lövetei társadalomban, mint a nagy ipari központokban, például Brassóban vagy Kolozsvárt.

(folytatás a 3. oldalon)

Költészet és mese - egy fán termett

A gyermek másképp éli meg a valóságot, mint a felnőtt. Élményei mögött nincs tudás, de megvan a készség a ráérzésre. Még nem tud választani, de sok apró részletet vesz észre, ami a felnőtt figyelmét elkerüli. Nemcsak látja és felnagyítja a számunkra jelentéktelen dolgokat, hanem örömet is talál bennük. A gyermekről azt is mondhatnánk, hogy legjobban a Kalevala csillagszemű lányához hasonlít, akinek a látásmódján a felnőttek sokszor kívül maradnak, s akit képzelete titkos útjain nem tudunk követni. A gyermek a költővel rokon, képzelete szabadon csapong, játszik a szavak titkos, más értelmével. Szükséges lenne, hogy gyermeki önmagunkat megőrizzük felnőtt korunkra is. Gazdagabb lelkűek, érzékenyebbek volnánk. Ez volt egykori rajztanárnunk, Márton Árpád festőművész véleménye is, aki nem titkolta, hogy szívesen olvas meséket.

Minél fejlettebb körülöttünk a technikai világ, rohanóbb az élet, annál nagyobb szükség van a mese elbűvölő, pihentető erejére. Andersen meséjében a lép asszonya azt mondja: "Költészet és mese - egy fán termett, mind a kettő ott kőszálhat, ahol kedve tartja." Bodza anyó című meséjében így szól a

(folytatás a 6. oldalon)

Hol keressem az igazságot?

(folytatás az első oldalról)

Az Olvasóknak és a Szerzőnek a figyelmébe ajánlom Szent Pál apostol Galatákhöz írt levelét. "Csodálkozom, hogy attól, aki Krisztus kegyelmére meghívott titeket, ily gyorsan átpártoltatok egy más evangéliumhoz, holott nincsen más. Csak néhány ember akad, aki titeket megzavar és el akarja fordítani Krisztus evangéliumát. De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen! Ha valaki más evangéliumot hirdetne nektek, mint amit tőlünk kaptatok, átkozott legyen." (Gal. 1,6-9.)

Szent Pál apostol a Szeretet himnuszában énekl meg belső gazdagságát és értékét, akkor valami súlyos és veszélyes lehet Jézus tanítását önhatalmilag kifacsarni és eltorzítani. Valami megdöbbenő, hogy az apostol ilyen súlyos szavakat használ. Azért teszi, mert Jézus szavait senki semmilyen érdekből nem változtathatja meg és magyarázhatja másképp. Teszi ezt azzal a tudattal, mert az első pünkösdi alkalomával az apostolokra szállott le a Szentlélek, és az apostolokat bízta meg az evangélium hiteles őrzésével és hirdetésével. Az apostolok és utódaik (pápa és püspökök) a tanítói hivatal. A pap, a hitoktató csak a püspök megbízásából taníthat. Ha erre nem kapott megbízást, nem taníthatja.

Az Úr Jézus azt mondja: "Bizony mondom nektek: Míg ég és föld fennáll, egy i betű vagy egy vesszőcske sem marad el a törvényből, hanem beteljesedik az egész. Aki tehát csak egyet hagy is el a legkisebb parancsok közül és így tanítja az embereket, az igen kicsi lesz a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja azokat, az nagy lesz a mennyek országában." (Mt. 5,18-19.)

Eljött az új kor és Pál apostol figyelmeztetése nagyon aktuális, amit Timóteusnak írt: "Kérve-kérlek Istenre s Krisztus Jézusra, aki ítélni fog eleveneket és holtakat, az ő eljövételére és országára: Hirdesd az igét! Állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan! Ints, kérj, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel! Eljön ugyanis az idő, amikor a józan tanítást nem hallgatják szívesen az emberek, hanem ízlésük szerint seregszámra szereznek maguknak tanítókat és csiklandoztatják a fülüket, elfordulnak az igazság meghallgatásától és mesékre hajlanak." (2 Tim. 4,1-4.)

Az Egyházban mindig megvolt a sokszínűség. Ezeket ma lelkeségeknak nevezzük. A különböző szerzetesrendek és lelkeségek kielégítik még az igényesebb és mélyebb lelki életet élni akarók igényeit és egyéniségeit is. De mindnek a jellemzője az engedelmesség és hűség Rómához, a pápához. Aki ezt nem teszi, aki ezt nem tudja felmutatni, az szek-tás! Luther idejében is úgy volt, hogy a reformátorok sokáig mímelték a szentmisét, hogy a hívek higgyék azt, hogy nem szakították el Rómától.

Valaki azt mondhatja, hogy csalódtam! Nem a magban van a baj, hanem a talajban, bennem. Talán túl idealista vagyok és úgy gondolom, hogy a világot meg lehet osztani jókra és rosszakra. Tudomásul kell venni, hogy Jézus Krisztus emberekből alkotta meg

az Egyházat, az emberekért. Bárki is - legyen szektás vagy hívő katolikus, - aki azt mondja, hogy bűn nélkül van, az becsapja saját magát is és hazudik. De ott a kiengesztelődés lehetősége, és ott az Úr Jézus szent teste, mely táplál és erőt ad. Ahol ez a lehetőség nincs meg, ott nem beszélhetünk Krisztus igaz Egyházáról.

Évek óta a legszegényebbek segélyt kapnak, hogy valahogy éljenek. Megalapítottuk a Szent Erzsébet nevét viselő alapítványt, hogy a házhoz kötötteknek egy kis adománnyal időről-időre örömet szerezzünk és érezzék, hogy nem felejtettük el.

Intézményeinket fenntartjuk, gondozzuk, szépítjük - az idén 110 millió lej kiadás volt. Ebből bizony sok más is lehetett volna tenni és segíteni, de ezt is meg kell tenni, és továbbra nagy kihívások előtt állunk.

Mindenki gondolja meg, hogy érdemes-e a tűzzel játszani? Érdemes-e örök értékeket szép szölamokért felcserélni?

Alapítónk Jézus Krisztus. Jóváhagyta mennyei Atya, címünk Róma és sok-sok küzdő plébánia. Érdemes ezek mellett hűségesen kiállni és kitartani, mert Jézus ezeknek ígérte az örök élet koronáját.

Lajos atya

Táncra tánc

2001. június 17-én a helyi Művelődési házban volt bemutatva a Székely Mózes Általános Iskola tanulóinak hagyományörző műsora, amelyben a nézőket helyi néptáncokkal és népdalokkal szórakoztatták.

Közel egy év türelmes munka eredményeképpen sikerült Lázár Zoltánnak és Orbán Ernőnek betanítania a táncot közel száz gyermeknek.

Tevékenységüket nem csak a gyerekek szórakozására, hanem a hagyományok ápolására és a népviselet megőrzésére összpontosították, amely az utóbbi időben sajnos feledésnek indult. Ezért nagy örömet jelentett sok néző számára az, hogy ezen a vasárnapon annyi gyerek vette magára a székelyruhát. Az előadás során kiderült, hogy községünkben sok tehetséges, táncolni tudó iskola van. A műsor után a gyerekek többsége azt nyilatkozta, hogy szeretné tovább folytatni a táncolást és még máskor is szeretné színpadra vinni tudását. Reméljük, hogy lesz alkalmuk ezt tovább folytatni.

Öröndetes dolog, hogy ezek az ifjak többé-kevésbé megszerették a néptáncot, és vele együtt a népviseletet is. Nagy bátorságot tanúsított az az öt gyerek, akik népdalokat énekeltek: Lifu Hajnal, Mihály Kinga, Gábos Róbert, Lázár József és Lázár Béla. Ezzel a lépésükkel ők is bebizonyították, hogy nem szégyellik hagyományainkat, s talán ez lenne mindannyiunknak a kötelessége ...

☞ Mihály Edina, Márton Tünde

Kommunista jellegű....

(folytatás az első oldalról)

Én a szocializmusról és a kommunizmusról legelőször mint első osztályos gimnazista, a székelyudvarhelyi Római Katolikus Baróti Szabó Dávid Főgimnáziumban hallottam egy úgynevezett Honvédelmi Ismeretek órán. (Ilyen tantárgy is volt az 1940-1944-es időszakban.) Ezt a tantárgyat Oláh Imre nagy tudású latin-magyar szakos tanár úr tanította, nem lévén megfelelő szaktanár.

Az egyik, a magyarországi 1918-as öszirózsás forradalomnak szentelt órán nagyra becsült tanárunk a következőket mondta, amire a mai napig szó szerint emlékszem: "az a csirkefogó Károlyi Mihály, aki azt mondta, hogy nem akarok többé katonát látni, volt az okozója a trianoni békeszerződésnek", majd elemezte a magyarországi polgári demokratikus és sovíniszta forradalom és Tanácsköztársaság megvalósításait (hibáit). Hogy ezt az idézetet Károlyi Mihály mondta-e, vagy kormányának valamely tagja (például Szamuely Tibor hadügyi népbiztos), annak nincs elvi jelentősége, a lényeg az, hogy elhangzott és a magyar hadsereg majdnem teljes felbomlásához vezetett, ami valóban nagy mértékben hozzájárult a trianoni békeszerződésben foglaltakhoz. Azért írtam a magyar hadsereg majdnem teljes felbomlását, mert a Székely Hadosztály hű maradt katonai esküjéhez, katonái nem tették le a fegyvert. Ez azért is fontos, mert abban a pillanatban a Székely Hadosztály volt az egyetlen katonai alakulat, amely a királyhágói harcokban bebizonyította, hogy képes a keletről benyomuló ellenség feltartóztatására és esetleg az ország területéről való kiűzésére is. Azonban az akkori magyarországi szocialista (kommunista) vezetők félték a székely katonáktól (akik kommunista-ellenesek voltak és aggódtak a már rabságba jutott szüleikért, testvéreikért), és nem engedték meg, hogy harcoljanak hazájukért.

Miután Károlyi és a szocialista, majd a kommunista kormány meggyőződött, hogy a hazát csak harccal lehet megvédeni, elhatározta a fegyveres ellenállás megszervezését, majd Stromfeld Aurél vezérkari ezredest kinevezte hadügyi titkárrá, megbízva egy erős magyar hadsereg megszervezésével. Meglátogatta Károlyi Mihály a Székely Hadosztályt Szatmárnémetiben, és beszédében azzal biztatta a székely katonákat, hogy Magyarország sohasem fogja elfelejteni, hogy a székely katonák nem mentek vissza családi tűzhelyükhöz, hanem a háború minden nyomorúságát átszenvedve volt annyi lelkierejük, hogy ismét fegyverbe álljanak az egész ország ügyéért. Sajnos Magyarország "elfelejtette", és több évtizeden keresztül a székely katonák minden voltak, csak hősök nem, sőt árulóknak is nevezték őket.

Stromfeld rendkívül tehetséges, tapasztalt katona volt. Az általa megszervezett magyar Vörös Hadsereg rövid idő alatt csodálatra méltó hadi sikereket ért el, különösen a cseh fronton, azonban ezeket a sikereket a kommunista kormány nem tudta kihasználni. A kommunista pártvezetők hittek a kapitalistáknak, nem hallgatták meg Lenin tanácsát, aki idejében figyelmeztette

őket: "a forradalmat könnyebb győzelemre vinni, mint vívmányait megőrizni". A forradalom megbukott, amiben nagy szerepe volt a román hadseregnek, amely Budapestet is elfoglalta.

(folytatása a következő lapszámunkban)

dr. Balázs Márton**Jeles napjaink**

ÚRNAPJA: pünkösöd után következő második hét csütörtökjén tartott ünnep, amikor az egyház Krisztus testét, az *Oltáriszentséget* ünnepli. Kötelező ünnep IV. Orbán pápa tette 1246-ban. Az ünnep kultusza pár évtized múlva már nálunk fele is felbukkant (1271: Kolozsvár; 1301: Nagyszében; 1313: Nagyvárad). Az ünnep és a *körmenet* elterjedésével szokássá vált az Oltáriszentség körülhordozása, aminek a *népi hitvilág* a gonoszt, a betegséget, a természeti csapásokat elűző erőt tulajdonított.

Úrnapján, régebb nálunk is körüljárták az Oltáriszentséggel a falut. Négy oltárt készítettek: egyet e Piachíd sarkához, egyet a Jakab utcához, egyet a Mihály-hídnál és egyet Kőcsiporton. Az oltárokat *zöld ággal*, szentképpel és virágokkal díszítették fel az asszonyok és egyháztanácsosok. Az utat, árkot - mindenki a maga háza előtt - rendbe hozta egy kicsit, az ünnepnek megfelelően. A körmenet - a maihoz hasonló felállításban - indult harangszó közepette a templomból, de a Szentséget vivő pap előtt az elsőáldozók a virágszirmot csak a templomkerítésig szórták. A hívek a szertartásnak megfelelően oltártól oltárig haladtak, énekelve, imádkozva, égő gyertyával a kezükben. Amerre haladtak, az út két széle is föl volt díszítve zöldággal, mint a lakodalmakkor szokás még ma is.

Székelyföldön erős idő, vagyis égháború alkalmával úrnapján szentelt virággal füstöltek a régi öregek. Az úrnap oltárról még napjainkban is visznek haza egy-egy ágat, és annyi Miatyánkot végeznek, ahány levelet olvasnak meg rajta.

✕ **Mihály János****Találós kérdés**

Mivel az előző lapszámunkban közzé tett három találós kérdésre egyetlenegy megfejtés sem érkezett be, ezért a szokásos könyvsorolás elmaradt. A megfejtéseket azonban az alábbiakban közöljük.

1. Villanyfény
2. Mindkettőt fel kell húzni
3. A rövidebb (legrövidebb)

A találós kérdéses játék a nyári vakáció alatt szünetel, de szeptembertől újra beindítjuk. Kívánok iskolánk minden tanulójának kellemes vakációt!

Mihály János

Falutalálkozó 2001 (folytatás az első oldalról)

Miket foglal magába a Falutalálkozó programja?

Kezdődik az egész egy ünnepi szentmisével, majd folytatódik emlékműavatással, lesz könyvbemutató, *Lövétéért díj* átadása, táncbemutató, népzenebál, óriásgulyás a Gerőkertben, szabadteri szórakoztató programok szintén a Gerőkertben.

Kik lesznek a meghívottak erre a találkozóra?

Elsősorban minden lövétei elszármazott, legalábbis akit sikerül elérni, továbbá a testvételepüléseink képviselői, valamint a szomszédos települések polgármesteri hivatalainak a képviselői.

Milyen úton lesznek meghívva a vendégek?

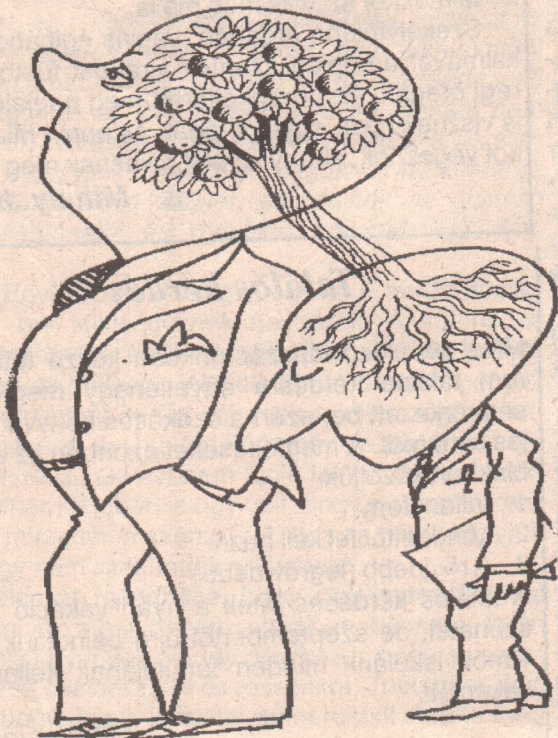
Szeretnénk mindenkinek küldeni személyes meghívót, de addig is **felkérem a lakosságot, hogy mindenki értesítse idejében az elszármazott rokonait, ismerőseit a Falutalálkozó időpontjáról**, mivel hogy minden elszármazottnak nem áll rendelkezésünkre a megbízható postai címe.

A falu lakosai hogyan járulhatnak hozzá a találkozó sikeréhez?

Elsősorban arra van szükség, hogy mindenki a környezetét tegye rendbe a találkozó időpontjáig, hogy ezzel is javítsuk községünk arculatát. Továbbá, hogyha nekifogunk az emlékmű építésének, szívesen fogadjuk a lakosság segítségét bármilyen formában, akár követ hoznak, akár egyéb munkáltnál vesznek részt, mert lesz itt tennivaló bőven - fejezték be feleletüket községünk előljárói.

✎ **Jegyzetelte: Sorbán József**

A tudás fája

Meghívó

Domaszék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megbízásából ezúttal tisztelettel és szeretettel meghívom Lövéte testvételepülésünk delegációját a 2001. július 28-án megrendezendő Falunapra, Nemzetközi Táncfesztiválra.

Számítunk arra, hogy a Kákvirág együttes is fellép a Falunapon a Nemzetközi Táncfesztiválon, ahol a magyar együttesek mellett portugál, görög, litván csoportok is bemutatkoznak.

A Falunap programja:
FALUNAP, FALUJÁRÓ NEMZETKÖZI FESZTIVÁL
DOMASZÉK 2001. JÚLIUS 28.

8.00 ZENÉS ÉBRESZTŐ
10.00 ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓ,
ZÁSZLÓFELVONÁS, MEGYEZÁSZLÓ ÁTVETELE
10.30 DÍSZPOLGÁRI CÍM ADOMÁNYOZÁSA,
EGYÉB KITÜNTETŐ CÍMEK ÁTADÁSA,
A DOMA HOMOKJA CÍMŰ HELYTÖRTÉNETI
KÖNYV BEMUTATÓJA
11.00 DOMASZÉKI GYERMEKEK, IFJAK
MŰSORA
ÓRIÁS BOGRÁCSBAN FŐ A FALU EBÉDJE!
12.00 JÓ EBÉDHEZ SZÓL A NÓTA A JÁZMIN
NYUGDÍJASKLUB KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL
14.00 GYERMEKMŰSOR
15.30 NÉPSZERŰ SLÁGEREK IFJÚ
TEHETSÉGEK ELŐADÁSÁBAN
16.30 NEMZETKÖZI TÁNCFESZTIVÁL
EGYÜTTESEINEK MENETTÁNCÁ DOMASZÉKEN
18.00 KÜLFÖLDI ÉS HAZAI
NÉPTÁNCGYŰTTESEK BEMUTATKOZÁSA
21.00 KONCERT
22.00 TŰZIJÁTÉK
UTCABÁL KIFULLADÁSIG!
HÍVJA, VÁRJA
DOMASZÉK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szerkesztői megj.: jelentkezni a lövétei Polgármesteri Hivatalnál lehet legkésőbb július 16-ig.

A Kákvirág Egyesület és a Lövétei Ifjak Egyesülete

közös szervezésében kerül sor szeptember
8-án este a

Lövétei Népházban egy

"Mindent bele!"

kisasszony napi műsoros
bálra.

A jó pásztor

Sokat beszélünk a jó pásztorról a templomban, ugyancsak sokat emlegetjük őket a mindennapi életben. A pásztormesterség a székely falu életében mindig a fontos, felelősségteljes mesterségek közé tartozott.

Mert tudjuk, hiába a sok állat, ha nincs aki vigyázzon rájuk. Bármilyen állat (lehet az egy kis bárány vagy egy tehén) elvesztése veszteség a pászornak, de veszteség a gazdának is.

Milyen szép ősi szokás, amikor egy kis figyelmeséggel kedveskednek a pászornak. Gyermekkoromban emlékszem, amikor Pünkösöd és Kisboldogasszony napján a négyvékás zsák megtelt lepénnyel, kenyérrel, kaláccsal, szalonnával, vagy ezek közé került egy kis pálinka is.

Nem felejtette el a jó gazda most sem ezt a régi jó szokást, jelenleg pénzt, szalonnát adnak, de azt jó szívvel, sőt büszkén adják, hogy érezze a pásztor, hogy megbecsülik és így a viszonzás sem marad el az ő részükről.

Vannak jó gazdák, akik máskor is adnak egy-egy csomag dohányra valót. Becsüljük meg pásztoraikat, hiszen 5-6 hónapig ők vigyáznak jószágainkra, hidegben, melegben, esőben.

Kívánjunk nekik erőt, egészséget munkájukhoz, hogy a jó Isten őrizze meg őket minden veszteségtől!

Lázár Béla

Közbirtokossági tájékoztató

A közbirtokosság vezetősége az érdekeltek tudomására hozza, hogy műfát és tűzifát lehet igényelni. A téli tűzifára leadott igénylések alapján lesz a bélyegzés. Kérjük igényléseik leadását Kelemen Árpádnál. A műfa a következő méreteken igényelhető -gyériből-:

- 15 cm átmérő (Nádasszék oldala, a menedékház felett)
- 22 cm-es (Ilosza oldala)
- vastagabb műfák - tőkefák (Fekete-patak és Szarazág)

Kacajsarok

Négy székely ül nagy csendben az asztalnál, előttük egy teli üveg. Az egyik székely felemeli az üveget, meghúzza, majd tovább hallgat. Ugyanúgy a második, majd a harmadik is. A negyedik, miután meghúzta, így szól:

- Ez petróleum!
- Az! - hagyja rá az első.

Képek Lövete történetéből

Szénégetés Feketepatakban 1958. V. hó 15-én

A Költészet és a mese....

(folytatás az első oldalról)

bodzateából előbukkanó tündér: a legcsodálatosabb mese mindig a valóságból nő ki, "különbén az én bodzafám sem hajtott volna ki a teáskannából."

A mese ismert vagy ismeretlen szerzője kézen fogja a gyermeket és elviszi közös birodalmukba, hogy kitarja a csodát és vele együtt a benne rejlő valóságot is.

A vers, a mese gyökerei a régmúlta vezetnek vissza. Eredetileg nem a gyermekek szórakoztatására születtek. A természeti népek választ keresnek egyes félelmetes természeti jelenségekre. Később a szegény emberek álmai, vágyai szólaltak meg. Az ókorban Ezopusz a mesét példázatnak használta. Később még mások is (Heltai G., La Fontaine, Gr. Alexandrescu stb.). A reneszánsz korában a mesék az uralkodó osztályt szórakoztatták.

Volt idő, amikor megkérdőjelezték a mese hasznát, szerepét. Úgy gondolták, hogy a mai gyermek racionális életszemlélete elutasítja. Ez nem igaz, minthogy az sem, hogy a mese kihalóban van. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint Hans Cristian Andersen száz évnél több és egyre nagyobb népszerűsége, több nyelvre (30) lefordított meséi. Ő a leghétköznapibb dolgokat ötvözte mesévé.

Gondolom, az eddig elmondottakból is tükröződik, hogy miért is fontos e "fordított" és mégis valós világ felé figyelni. A gyermek lélegzetvisszafojtva hallgat, a végén csak annyit mond: "Óvónéni, még egyszer tessék elmondani!"

Honnan ered a gyermeknek ez a vonzódása? Miért lenyűgöző a mese?

1. Előadásmódja miatt:

A gyermek szemléletéhez igen közel áll ez az egydimenziós ábrázolás. A mesehős egyszerű figura, vagy jó, vagy rossz, nincsen múltja, nincsen mással kapcsolata, csak ami a célhoz vezet, tér és idő nem játszik szerepet a történet alakulásában, a hősoket adott helyzetük sodorja tettekre, segíti diadalra, feladataik vannak, a meseszereplők soha nem tanulnak hibáikból és mások tapasztalatait sem veszik át.

2. Gyakoriak az ismétlődések:

Ezeknek örömkeltő és megnyugtató hatása van. Ez a mese alapmechanizmusa. A számok is állandóak (1, 3, 7, 12, 99 stb.). A mese kezdő és zárszólamai is ismétlődnek (hol volt, hol nem volt; itt a vége, fuss el véle stb.)

3. Igazságszolgáltató ereje:

A gyermek nagy megnyugvására minden úgy történik, ahogy ő elvárja, sok akadály leküzdése után bekövetkezik a szerencsés befejezés, a rosszak megbűnhődnek, a jók elnyerik jutalmukat.

4. Vonzó a mesében rejlő valóság is:

Éz legalább olyan jelentős a gyermek útkeresésében, mint a képzelet. Ahol jár és ahogyan beszél a mese szereplője - az a valóságból való.

5. Félelmetkeltő elemek:

Vannak benne, ami szorongást, borzongást vált ki belőle, ezt mindig szívesen átéli, csak hogy eljusson a boldog befejezéshez, megkönnyebbülten lélegezhesen fel.

Minden életkorban más meséket kedvelnek a gyer-

mekek. Ezért fontos a megfelelő válogatás. A 3 évesek egyszerű, kis állat vagy vele egykorú gyermekek történeteit szeretik hallani, ugyanazt lehetőleg többször. A 4-5 évesek már a bonyolultabbakat is meghallgatják. Kedveltek a lánc-mesék is (Farkas-barkas, Farkas-tanya, Icinke-picinke stb.) Az 5-6 éveseket a varázs, azaz tündérmesék kötik le hosszú időre (Napleánya királykisasszony, Szép Cerceruska, A papucsszaggató királykisasszonyok, A két bors ökröcske, Tündérszép Ilona stb.) A felmérhetetlen gazdagságú magyar és nemzetközi népmesekincs a legajánlottabb, de a világ nagy írói is maradandókat alkottak. A válogatásnál az is kritérium, hogy a mese cselekménye követhető legyen. Egyébként a mesealakok az egész emberiség alapvonásait tükrözik, szimmetrikusan szembeállítva azokat: jóság-rosszaság, bátorság-gyáva-ság, szépség-csúnyaság stb. Az egészen kicsi gyermek még mindent elhisz, később nő realitásérzéke, elválasztja a hihető és hihetetlen dolgokat. A mesélő mindig meg kell mondja: "Most mesélek!". Így tudja a gyermek, hogy mostantól mesében kell gondolkodnia, ahol minden lehetséges: állatok emberek módján viselkednek, varázslatok, átváltozások történnek, minden a valóság és a képzelet keveréke.

A gyermekek kérdéseire a valóságnak megfelelő választ adjunk. "Tud a ló repülni? - Ez csak a mesében van így."

A helyesen megválasztott mese gazdagítja a gyermek személyiségét, játékanak tartalma bővül. Az sem közömbös, hogy milyen kivitelezésű mesés-könyvet kap a gyermek. Elburjánzóban vannak a sekélyes tartalmú, átköltött, giccses rajzú könyvek. A kisgyermekek lapozgató képeskönyvén - leporellóján - át vezet az út az igényes irodalomig. Az olvasóvá nevelés már a legzsengőbb korban kezdődik. Tennünk kell valamit a "modern ponyvák", az értéktelen sikerkönyvek népszerűsége ellen! Napjainkat az értékek válsága jellemzi. Meg kell tanulnunk eligazodni ebben a világban is. A mesemondó személyes varázsát nem helyettesítheti állandóan a TV mese.

A mesét legjobb, ha nem olvassuk a gyermekeknek, hanem mondjuk. Ahányszor ő óhajtja. Meséljünk, beszéljünk őket sokat. Az iskolába lépés megköveteli a fejlett anyanyelvi szókinccset. Sajnos, nagycsoport végére is egy csoporton belül csak 3-4 gyermeknek sikerül folyamatosan, szépen beszélnie. A szókinccs gyarapítása nemcsak az óvoda feladata, ehhez járulhat hozzá bárki, aki lehallgatja a gyermekekhez: anyu, apu, testvér, nagyszülők. Szakítsunk rá időt, mert a kisgyermek, - a nagyobb is - hálás hallgató közönség, a mesék közelebb hozzák őket a mesélő felnőttökhöz, megszeretik azt.

A mese - költészet. Gyönyörűsége világ. Kalandozunk benne gyakran. Szeretném, ha ez a cikk is hozzájárulna a mese iránti érdeklődés felkeltéséhez. Befejezésül talán legtalálósabban Eminescu szavai:

"Hol vagytok, ti gyermekévek,
Bűvös erdő, szép mesék?"

☞ András Magdolna óvónő

Merre fejlődünk?

A székelyudvarhelyi Civitas Alapítvány kivitelezésében készült el a Felső Homoródmenti Kistérség fejlesztési stratégiai terve, aminek a bemutatója június 14-én volt a szentegyházi Gábor Áron Líceum dísztermében. A terv elkészítéséhez szükséges pénzt a Kistérség pályázat útján nyerte.

Fleisz Zoltán, a kivitelező Civitas Alapítvány elnöke a bemutató során elmondta, hogy ez a terv a lakosság igényeiből van leszűrve. Ezért volt szükséges a kérdőíves felmérés, aminek a kivitelezéséhez a lakosok készségesen hozzá is járultak, amiért köszönet jár nekik.

Hogy miért szükséges ennek a tervnek az elkészítése? Bizonyára mindenki hallott már az Európai Unió Phare és Sapard programokról, amelyek vissza nem térítendő támogatást nyújtanak különböző területeken. Mielőtt ezeknek nekivágnánk, először fel kell mérni, hogy ezek a programok miként illeszkednek bele a Kistérség életébe. Mert például hiába írunk pályázatot nemesített szőlőfajták betelepítésére, mert az nem éppen a legjövődélmezőbb foglalkozás lenne a térségben. Továbbá ez a dokumentáció egy kiindulási pont a pályázatokhoz, amire mindig hivatkozni lehet és kellőképpen meg lehet indokolni a támogatást.

A körülbelül 60 oldalas munka két részre osztható. Az első részben a Kistérség bemutatása kapott helyet. A második részben szerepelnek az analízisek, SWOT-analízis (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) és a közvélemény-kutatások eredményei, valamint a stratégiai célok. A stratégia célja: megteremteni a térség országos és nemzetközi szintű versenyképességének az alapjait; minőségi életfeltételeket biztosítani a kistérség lakói számára. Ezt a stratégiát sosem lehet lezárni, késznek tekinteni. Ennek mindig dinamikusnak kell lennie.

A stratégiai tervben az intézkedések két célcsoportba vannak elkülönítve. Az első célcsoport jelszava: "Az itt élők érezzék itthon magukat!" Ennek keretében kap helyet a "Javítsuk a közérzetet!" nevű programcsomag, ami magába foglal közösségfejlesztést, intézményfejlesztést, kulturális és társadalmi élet fejlesztését és környezetvédelmi intézkedéseket. Szintén az első célcsoportban található a "Növeljük a komfortot!" című fejezet is, amely az infrastruktúra rekonstrukcióját, fejlesztését (vasút), köztisztaság megoldását, közvagyon adminisztrálását, valamint a birtokrendezést foglalja magába.

A második célcsoport jelszava: "A kistérség legyen versenyképes a piacon!" Ennek keretében a turizmusról (térség és településmarketing, turisztikai infrastruktúra kiépítése, rendbetétele) és a gazdaságfejlesztésről (képzés, átképzés, vállalkozásösztönzés, agrárszerkezeti és vidékfejlesztési program) van szó.

Hogy a fent említett célok közül melyik a legfontosabb? Hát bizonyára az, amelyekre pillanatnyilag anyagi forrást lehet szerezni. És remélhetőleg ez nem marad el, ugyanis a Lövétei Önkormányzat a Felső Homoródmenti Kistérségen keresztül már nyert egy pályázatot, amely a borvízkutak kiépítését foglalja

magában. Továbbá nem elhanyagolható az a tény sem, hogy megyeszinten csak 1 vagy 2 kistérségnek van elkészítve ehhez hasonló stratégiai programja.

Sorbán József

Az egészséges szív

Ahhoz, hogy szíve egészséges legyen, elengedhetetlen a fizikai mozgás, egészséges étkezés, cigarettafüst-mentes tüdő és a vérnyomás ellenőrzése.

A magas vérnyomásról röviden:

"Csendes gyilkosnak" is nevezik, mivel általában nem jár betegségérzettel. A magas vérnyomás kezelés hiányában szívinfarktushoz, veseelégtelenséghez vagy agyvérzéshez vezethet.

Ellenőriztesse vérnyomását rendszeresen, évente vagy kétfévente!!

A vérnyomást befolyásolják a következő tényezők: testsúly, ételmezés, fizikai tevékenység, alkoholfogyasztás, örökletes tényezők, stressz. A magas vérnyomásos beteget csak orvos kezelheti. Szükség esetén, orvosi előírásra gyógyszerre is szükség van.

Ne feledje, hogy a gyógyszert rendszeresen kell szedni!

Miért fontos a mozgás?

- Segít az ideális testsúly megőrzésében,
- segít a feszültség, a stressz levezetésében,
- csökkenti a koleszterinszintet,
- hozzásegít a jobb alváshoz,
- csökkenti a vérnyomást,
- izomtónusa erőteljesebb lesz,
- növeli az energiaszintet.

Egészséges táplálkozás

Az egészséges szív egészséges táplálkozást követel. Egészsége érdekében fontos az egészséges táplálkozás. Fogyasszon gabonaféléket, zöldséget, gyümölcsöt, tejterméket, szárnyas- és halhúst. Csökkentse a só-, alkohol- és koffeinfogyasztást. Használjon kevesebb zsiradékot, ez segít ideális testsúlyának megtartásában s így megelőzi a szív és rákbetegséget.

A dohányzás

A szívbetegségek egyik fő oka a dohányzás. A dohányzó személyeknél nagy a veszélyeztetettség infarktus, agyvérzés, tüdőrák, emlőrák vagy néhány más megbetegedés kialakulására.

A dohányzás szívre kifejtett káros hatása a nikotin és a füstben található szénmonoxid számlájára írható.

A cigarettafüst hatása a szervezetre: gyorsítja a szívverést, növeli a vérnyomást, csökkenti a vér oxigéntartalmát és az ütőerek falának elmerevedését okozza.

A terhes nők által belélegzett dohányfüst károsítja a magzatot. Vetéléshez, koraszüléshez, vagy kis súlyú gyermek születéséhez vezethet.

A vérnyomás ellenőrzése:

Vérnyomás-ellenőrzésnél a szisztolés és a diasztolés nyomást mérik. A normális vérnyomás értéke 120-140 szisztolés nyomás és 70-85 diasztolés nyomás.

(120-140/70-85 Hmm)

Miklós Emília

Borvízstrand a lövétei határban

Strandot épít a bányatelepi telkén a szentkeresztbányai Demeter Márton. Már 1998-ban kiásták a tizenhat méter hosszú, öt méter széles és két méter mély medencét. Az asztalosként ismert Demeter Mártonnak a korral jelentkező izomfájás, és a birtokán átfolyó borvíz gyógyhatásáról kiállított hatósági bizonyítvány adta az ötletet.

Az engedélyt 1981-ben a lövétei Bencze István igényelte és kapta meg az Egészségügyi Minisztériumtól. Az elhagyott bánya közelében előtörő forrás vizéből vett mintát. balneológusok elemezték, és a laboratóriumi eredmények szerint a húszfokos víz alkalmas érrendszeri panaszok, idegrendszeri zavarok és reumabántalmak kezelésére.

Ötletének megvalósításához a jövő strandtulajdonosnak be kell szereznie a szentkeresztbányai polgármesteri hivatal engedélyét is. Demeter kijelentette, mivel a medence alján már megszilárdult a beton, a medencét egy-két héten belül feltölti a borvízcsermely vizével, hogy már az idén fürdeni lehessen benne. A vendégváró kis faházak és a medence teljes megöntését jövő nyárra halasztja.

A Krónika nyomán

Szerk. megj.: A valamikori Lövétei Közbirtokosság területét képező telek nem tudni egész pontosan, hogy került a mostani tulajdonoshoz, de most már birtoklevéllel is rendelkezik. Hiába, mindenki úgy ügyeskedik, ahogy tud!

A gazdák figyelmébe

Minden csütörtökön 8 és 12 óra között a Helyi Önkormányzat épületében az érdeklődők rendelkezésére áll Both Imre agrármérnök, aki tanácsot ad az érdeklődőknek a növényvédelmi vegyszerek használati módjáról. Ugyanitt megrendelhetők a szükséges vegyszerek, vagy sürgős esetben a mérnök úr hívható a 246158-as telefonszámon.

Az olvasóközönség figyelmébe!

A Lövétei Községi Könyvtár 2001. július 2-23-ig szabadság miatt, július 23-tól augusztus 6-ig könyvtárosi továbbképzés miatt lesz zárva. Nyitás augusztus 6-án.

De a olvasni vágyó gyerekek ne keseredjenek el, mert az iskolai könyvtár július 2-tól nyit minden hétfőn és kedden 8-12 óráig, ha lesz látogatója! Látogatók hiányában a programot csökkenteni fogják. Reméljük, erre nem kerül sor.

Kiadja a Lövétei Ifjak Egyesülete
Készült a DEMACO nyomdában

A szerkesztőség nem
minden esetben ért egyet
a cikkek tartalmával!

Felelős szerkesztő: Sorbán József
Korrektúra: András Mónika
Tördelés: Lázár László

Új tag a Helyi Tanácsban

Az új helyhatósági törvény értelmében az alpolgármester tanácsosi minősége megszűnik és erre a helyre a helyi RMDSZ-nek a feladata egy új tagot állítani. Miután a választmány megvizsgálta a póttagok névsorát, tekintettel az RMDSZ-tagsági díjak rendszeres befizetésére, a szervezet gyűlésein való aktív részvételére, valamint a közügyekben való részvállalására, úgy döntött, hogy András Józsefet, a volt iskolaigazgatót javasolja a megüresedett tanácsosi hely betöltésére.

A helyi RMDSZ választmánya

Közhírré tétetik!

A KÖGYAKRAI VÍZTÁRSULAT 2001. május 20-án közgyűlést tartott az új vezetőség megválasztása, az évi vízdíj meghatározása és a sürgős javítási munkálatok kivitelezésének megtárgyalása céljából. A gyűlés résztvevői egyhangúan új elnököt választottak Gábor János személyében, aki a pénztárosi feladatokat is ellátja. Az ellenőrző bizottság tagjai lettek: Lázár István, ifj. Egyed József és Péter Albert. A havi munkálatokat ezután Miklós Lajos és András Dénes végzik (napidíjuk 50.000 lej/személy). A vízdíj összege, - amelyet a hét új csoportfelelős gyűjt be - a következőképpen lett meghatározva:

- családonként 50.000 lej/év
- özvegyeknek 25.000 lej/év
- kereskedelmi egységeknek (üzlet, kocsm) 200.000 lej/év

Ezennel megkérjük a társulat tagjait, hogy az éves vízdíjat szíveskedjenek minél hamarabb kifizetni a házhoz menő csoportfelelősöknek, hogy azt a sürgős javítási munkálatokra, valamint anyagvásárlásra fordíthassuk!

Vezetőség

Köszönet

Köszönettel tartozunk azoknak a kereskedelmi egységeknek, akik több mint egy éve önzetlen segítségükkel hozzájárulnak lapunk terjesztéséhez.

Ezek: Silvimex kft. kenyérboltjai, Hangya-Com kft, Klárati kft, Kriszti kft (Csemege), a szövetkezeti "Bodega", a szentegyházi Dáriusz üzlet, a Tábor Vendéglő kft, Flamingó kft., az újfalusi üzlet, valamint a pósfalusi üzlet (Sári).